

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

12 januari 2000

BELEIDSNOTA

Ruimtelijke Ordening

1999-2004

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media

INHOUDSTAFEL

Blz.

I. Algemene Inleiding	5
II. Missie en visie	6
II.1. Missie	6
II.1.a. Algemeen	6
II.1.b. Opdrachten met betrekking tot ruimtelijk ordening	6
II.1.c. Actoren van het ruimtelijk beleid	7
II.2. Visie	9
II.2.a. Algemeen	9
II.2.b. Uitgangspunten Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)	10
II.2.c. Taken van de Vlaamse overheid	10
III. Fundamentele betrachtingen in functie van het realiseren van de missie en de visie	13
III.1. Het versneld operationaliseren van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	13
III.1.a. Algemeen	13
III.1.b. Uitvoeringsopdrachten	13
III.1.c. Verdere operationalisering en evaluatie	19
III.1.d. Een pro-actief ruimtelijk beleid	20
III.1.e. Verhogen van de beleids- en rechtszekerheid	20
III.2. Het invoeren van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening (op de drie bestuursniveaus)	22
III.2.a. Algemeen	22
III.2.b. Implementatie van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening	22
III.3. Het oplossen van knelpunten en dringende ruimtelijke behoeften op een planmatige en procesmatige wijze	25
III.3.a. Algemeen	25
III.3.b. Planmatige en procesmatige benaderingswijze	27
III.3.c. Beperken van de administratieve rompslomp en stroomlijnen van de bestaande regelgeving	27
III.3.d. Beoogde effecten	29
III.4. Het maatschappelijk verantwoord maken van de handhavingsopdracht van het ruimtelijk beleid en het laten uitgaan van preventie	30
III.4.a. Voorkomen is beter dan genezen	30
III.4.b. Een maatschappelijk verantwoorde handhaving	30
III.4.c. Beoogde effecten	31
IV. Voorwaarden voor het realiseren van de fundamentele betrachtingen	32
IV.1. Samenwerken met de andere bestuursniveaus en met de andere beleidsdomeinen	32
IV.1.a. Algemeen	32
IV.1.b. Duurzame beleidsbeslissingen	32
IV.2. Wederzijdse ondersteuning van ieder bestuursniveau	34

IV.3. Het op punt stellen van het instrumentarium van de ruimtelijke ordening	35
IV.3.a. Bestaande anomalieën wegwerken en ontbrekende instrumenten uitwerken	35
IV.3.b. Naar een meer resultaatgerichte werking: eenvormigheid en differentiatie, flexibiliteit en rechtszekerheid	35
IV.4. Afstemmen van de regelgeving tussen ruimtelijke ordening en andere beleidsdomeinen	36
IV.4.a. Rechtszekerheid en gelijkwaardigheid van ieder beleidsdomein	36
IV.4.b. Naar een meer geïntegreerde oplossing voor ruimtelijke problemen	36
IV.5. Een goede organisatie op drie bestuursniveaus bewerkstelligen	38
IV.6. Informeren en communiceren op maat van betrokken actoren en doelgroepen	39
IV.7. Prioriteitenstelling van knelpunten en dringende ruimtebehoeften	40
V. Eerste aanzet tot het omschrijven van strategische projecten	41
Lijst van figuren	44
Lijst van kaarten	44

I. Algemene Inleiding

De begrippen “ruimtelijke ordening” en “ruimtelijk beleid” hebben vandaag nagenoeg een zelfde inhoud en betekenis gekregen.

De ruimtelijke ordening of het ruimtelijk beleid wordt in algemene termen omschreven als het geheel van maatregelen en acties die de overheid onderneemt om de geformuleerde visie op de ruimtelijke ontwikkeling van het betrokken grondgebied te concretiseren.

De concretisering zal gebeuren enerzijds door als overheid zelf initiatieven inzake ordening, inrichting, bestemming of beheer te nemen of anderzijds ervoor te zorgen dat individuele initiatiefnemers (waaronder ook andere beleidsdomeinen of overheden) hun maatschappelijke activiteiten (bvb werken, recreëren, wonen, verkeer, ...) in overeenstemming brengen met de vooropgestelde ruimtelijke visie. Een inclusieve benadering is hierbij belangrijk.

De ruimtelijke ordening/ het ruimtelijk beleid draagt zowel een langetermijnbenadering in zich, evenals het voorzien van antwoorden op dringende ruimtelijke problematieken die binnen de langetermijnbenadering worden gekaderd.

Uit de begripsomschrijving en de afbakening van het beleidsdomein volgt dat het ruimtelijk beleid van de Vlaamse overheid meerdere opdrachten omvat die zowel beleidsvormende als beleidsuitvoerende taken inhouden. Deze opdrachten mogen niet los van elkaar worden gezien; iedere opdracht is een essentieel onderdeel van één en hetzelfde ruimtelijk beleid.

In dit werk wordt eerst dieper ingegaan op de missie en de visie van de minister ten aanzien van het beleid inzake ruimtelijk ordening (hoofdstuk II), waarna de fundamentele betrachtingen om deze missie en visie te verwezenlijken worden besproken (hoofdstuk III).

In het vierde deel wordt aandacht besteed aan de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om de besproken fundamentele betrachtingen waar te maken.

In het laatste deel wordt een eerste aanzet gegeven tot het omschrijven van strategische projecten.

II. missie en visie

II.1. Missie

II.1.a. Algemeen

Op Vlaams niveau heeft het beleid inzake ruimtelijke ordening het volgende mandaat :

Het realiseren van een duurzame ruimtelijke ordening, die streeft naar een ontwikkelingsgerichte afstemming en integratie van de ruimtelijke aspecten van alle maatschappelijke activiteiten in Vlaanderen

Een duurzame ruimtelijke ordening is een ruimtelijke ordening die voorziet in de ruimte-behoefte van de huidige generatie zonder daarmee voor de toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun ruimte-behoefte te voorzien.

Met het begrip ontwikkelingsgericht wordt enerzijds bedoeld dat er niet ad-hoc, maar toekomstgericht gewerkt wordt met het oog op de realisatie van de gewenste ruimtelijke structuur en anderzijds de dynamiek van deze structuren.

Ruimtelijke ordening streeft daarbij naar het verweven, integreren en afstemmen van alle ruimtelijke aspecten in het functioneren van de maatschappij.

Hieruit volgt dat het ruimtelijk beleid van de Vlaamse overheid zich richt tot de actieve actoren op de 3 bestuurlijke niveau's (gewest, provincie, gemeente), alle andere beleidsdomeinen, die activiteiten met ruimtelijke impact ontplooiën en iedere organisatie (particulier, groepering,...) die een activiteit met een ruimtelijke impact tot uitvoering wenst te brengen.

II.1.b. Opdrachten met betrekking tot ruimtelijk ordening

Uit dit beleidsdomein vloeien zowel beleidsvormende, als beleidsuitvoerende taken voort, welke niet los van elkaar gezien kunnen worden.

Concreet hebben we het dan over een plannings-, uitvoerende, grondbeleidvoerende, begeleidende, vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingsopdracht :

De planningsopdracht schept de mogelijkheid om gewenste doelstellingen voor te bereiden, te onderzoeken en ze te toetsen aan de voorhanden zijnde middelen. Ruimtelijke planning is een continu en dynamisch

proces van visie- en beleidsvorming met betrekking tot de kwalitatieve invulling van de ruimte. Het bepaalt welke ruimtelijke opties worden vooropgesteld en op welke wijze deze ruimtelijke opties worden afgewogen vanuit een ruimtelijke visie op het betrokken gebied met een streven naar ruimtelijke kwaliteit en met een gerichtheid op uitvoering

De uitvoerende opdracht heeft betrekking op het actief handelen op uitvoering en omvat het bestemmen en inrichten van gronden en gebouwen in aanlegplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen of andere planningsinstrumenten.

De grondbeleidvoerende opdracht omvat het actief optreden van de overheid om door een geheel van maatregelen de meest geschikte gronden en panden op het gepaste ogenblik tegen billijke voorwaarden ter beschikking te stellen aan diegenen, die er de vanuit ruimtelijk en maatschappelijk oogpunt meest opportune bestemming willen verwezenlijken.

Het verschaffen van stimulansen en ondersteuning aan de andere beleidsdomeinen en de provincie- en gemeentebesturen om een wederzijdse afstemming te bereiken en de vooropgestelde ruimtelijke doelstellingen en opties effectief te realiseren, behoort dan weer tot de begeleidende opdracht. Subsidiariteit en responsabilisering zijn hierbij belangrijk. Steunende op het regeerakkoord moet de beslissingsbevoegdheid maximaal bij het daartoe meest geëigende niveau berusten.

De voorafgestelde bestemming en inrichting wordt ingevuld door het geven van toestemming voor het ontplooien van initiatieven met een ruimtelijke impact (vergunningverlenende opdracht). Dit gebeurt voornamelijk door het verlenen van bouw- en verkavelingsvergunningen.

Finaal wordt er inzake de toezichthoudende en de handavingsopdracht gewaakt over het correct uitvoeren van alle activiteiten met een ruimtelijke impact. Naast het vaststellen van een overtreding neemt de overheid de gepaste maatregelen voor de uitvoering van sancties die aan de overtreding verbonden zijn.

II.1.c. Actoren van het ruimtelijk beleid

Deze opdrachten geven aan dat de volgende actoren in het ruimtelijk beleid van de Vlaamse overheid aan bod komen.

- Het Vlaamse parlement en de Vlaamse regering die het ruimtelijk beleid uittekenen en naar uitvoering leiden.
- De Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting, Monumenten en Landschappen die het ruimtelijk beleid van de bevoegde minister uitvoert.
- De diensten van de Vlaamse overheid voor de andere beleidsdomeinen die activiteiten met ruimtelijke impact ontplooien (bvb herinrichting van een weg,

inrichting van de open ruimte, bebossingsprojecten, sociale woningbouwprojecten, ontwikkelen van bedrijventerreinen, ontwikkelen van een natuur-of een recreatiegebied, ...).

- De provincie- en gemeentebesturen die het ruimtelijk beleid op hun niveau voeren en die conform het subsidiariteitsbeginsel zorg dragen om de hoofdopties inzake het ruimtelijk beleid van de Vlaamse overheid te respecteren en nader in te vullen. Hierbij dient uitdrukkelijk te worden gesteld dat subsidiariteit betekent als gelijkwaardig erkend en behandeld te worden, zonder bevoogding van het hoger niveau.
- De particulieren en maatschappelijke groeperingen die activiteiten met ruimtelijke impact tot uitvoering brengen (bvb bouwen, verbouwen, de inplanting van een bedrijf, ...).
- De professionelen (studiebureaus, architecten, notarissen, ...) die betrokken zijn bij het uittekenen en uitvoeren van initiatieven met een ruimtelijke impact of die bij het adviseren van het ruimtelijk beleid van de verschillende overheden betrokken zijn.
- De actoren die betrokken zijn bij publiek-private samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld grootschalige strategische stadsvernieuwingsprojecten).
- De opsporings- en de gerechtelijke diensten die binnen hun beleidsdomein specifieke uitvoering moeten geven aan de toezichthoudende en handavingsopdracht.
- De Raad van State die de uitvoering van de opdrachten van het ruimtelijk beleid toetst op de conformiteit met de bestaande regelgeving en jurisdictie ter zake.
- ...

II.2. Visie

II.2.a. Algemeen

De visie volgt als antwoord op de vragen 'wat willen we bereiken?', 'welke rol willen we spelen ten aanzien van de andere actoren?' en 'welke waarden en principes staan voorop?'.

Ze wordt geformuleerd als volgt :

Een duurzame ruimtelijke ontwikkeling, die gebaseerd is op ruimtelijke draagkracht en een permanent streven naar ruimtelijke kwaliteit, conform de methodiek van dynamische structuurplanning en de principes van subsidiariteit, en die rekening houdt met de ontwikkelingen in andere beleidsdomeinen (economie, milieu, werkgelegenheid,...).

Dit impliceert een streven naar integrale kwaliteitszorg met een ruimtelijke, economische, sociale en ecologische dimensie.

Een duurzame ruimtelijke ontwikkeling is een ruimtelijke ontwikkeling, gebaseerd op draagkracht en kwaliteit voor de vrijwaring van een leefbare ruimte voor de huidige generaties, zonder de aanspraken van de toekomstige generatie te hypothekeren. Gezien de beperkte ruimte kan multifunctionaliteit een belangrijke denkpiste vormen. Meervoudig ruimtegebruik zal dan ook verder onderzocht worden.

Structuurplanning vormt daartoe een dynamisch en continu proces van visie- en beleidsvoorbereiding met betrekking tot de kwaliteit van de ruimte en de realisatie ervan.

Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat elke inzake ruimtelijke ordening bevoegde overheid zich bezighoudt met die materies, die geëigend zijn om op het bewuste niveau geregeld te worden zodat de beslissing genomen wordt op het meest geschikte niveau. Dit is tevens een krachtlijn in het regeerakkoord.

Een hoger niveau treedt slechts op voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door het lager niveau kunnen worden verwezenlijkt. Subsidiariteit vereist vertrouwen, respect en gelijkwaardigheid en kan niet binnen een vloed aan overregulering van planning en toezicht. Het beleid van de lagere besturen dient echter wel steeds te passen binnen de contouren van of een verfijning te zijn van het beleid van het hogere niveau.

Integrale kwaliteitszorg is de zorg voor een samenhangend en functioneel procesverloop, dat ook de ontwikkelingen in andere beleidsdomeinen in rekening brengt.

Door de vorige regering werd daartoe een belangrijke aanzet gegeven door het besluit van de Vlaamse regering van 23 september 1997, houdende definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), en het decreet

van 17 december 1997 houdende bekrachtiging van de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV).

II.2. b. Uitgangspunten Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)

In functie van onder andere de rechtzekerheid dringt zich een versnelde uitvoering van de principes van het RSV op. De langetermijnvisie van het RSV streeft daarbij naar een duidelijke openheid en stedelijkheid door zich te steunen op vier uitgangspunten.

- Ten eerste is er *de selectieve uitbouw* van de stedelijke gebieden, het *gericht verweven en bundelen* van functies en voorzieningen, waaronder economische activiteiten binnen stedelijke gebieden.
- Verder is het belangrijk dat het *buitengebied* behouden blijft en waar mogelijk versterkt wordt. Ook een bundeling van wonen en werken in de kernen van het buitengebied moet gestimuleerd worden.
- *Economische activiteiten* moeten bij voorkeur geconcentreerd worden op die plaatsen, die deel uitmaken van de gewenste economische structuur in Vlaanderen, waarbij de poorten fungeren als motor voor de ontwikkeling.
- Daarnaast is het wenselijk dat de (vaak bestaande) *verkeers- en vervoersinfrastructuur* geoptimaliseerd wordt, als bindteken en als basis voor locatie van activiteiten.

II.2.c. Taken van de Vlaamse overheid

In het RSV zijn hierbij belangrijke taken weggelegd voor de Vlaamse overheid.

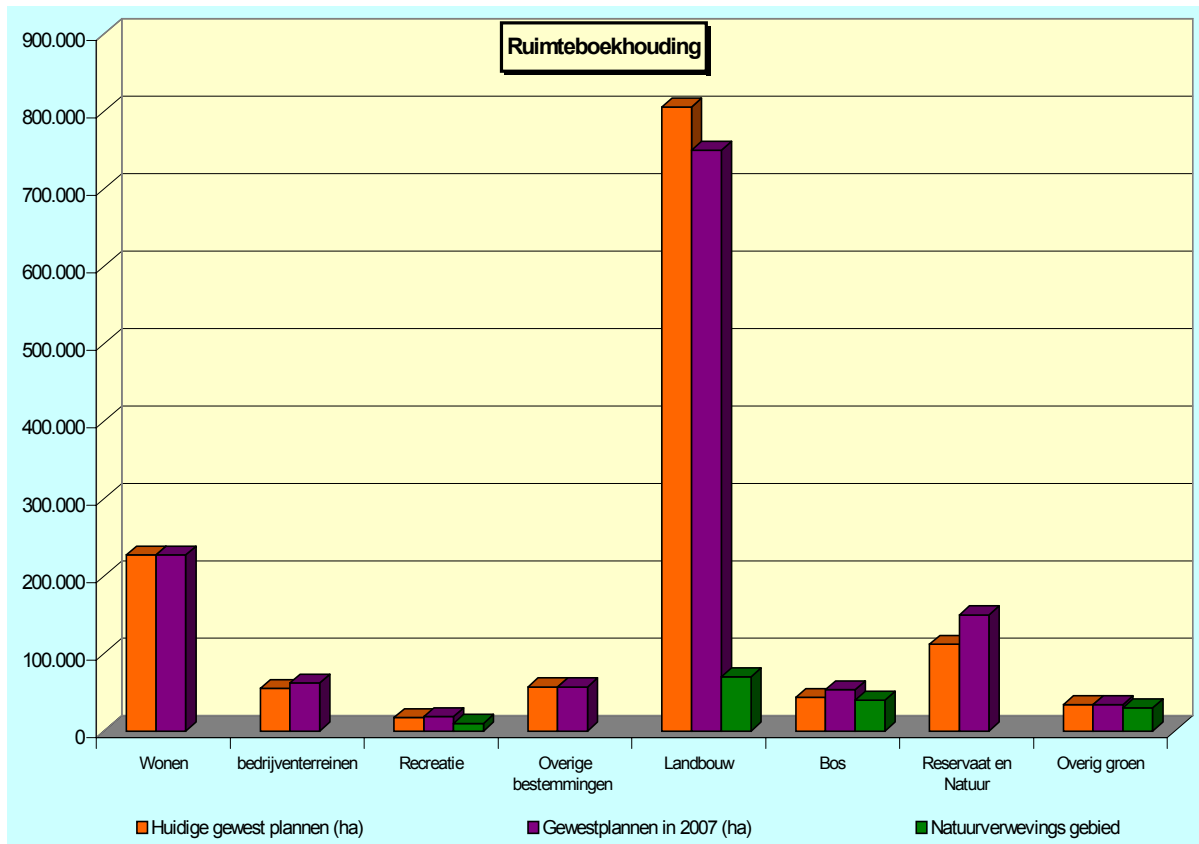
We kunnen hierbij denken aan :

- de selectie en afbakening van stedelijke gebieden; de differentiatie en verbetering van de woningvoorraad; het versterken van de multifunctionaliteit;
- afbakening en ontwikkelingsperspectieven voor de economische structuur;
- afbakening en ontwikkelingsperspectieven voor de natuurlijke structuur;
- afbakening en ontwikkelingsperspectieven voor de agrarische structuur;

In de ruimteboekhouding van het RSV zijn tegen 2007 de volgende uitbreidingen gewenst ten opzichte van de huidige gewestplannen, nl. 7.000 ha. extra voor bedrijventerreinen, 10.000 ha. extra voor bosgebied of bosuitbreidingsgebieden en 38.000 ha. extra voor reservaat en natuurgebied.

Deze kwantitatieve opties dienen vertaald te worden in oppervlaktewijzigingen van bestemmingen in gewestplannen en/of ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Deze opties worden thans min of meer ad-hoc ingevuld per individuele wijziging van een gewestplan.

Figuur 1: ruimteboekhouding: de huidige en toekomstige bestemmingen

De echte implementatie van het RSV vergt echter een grotere operatie.

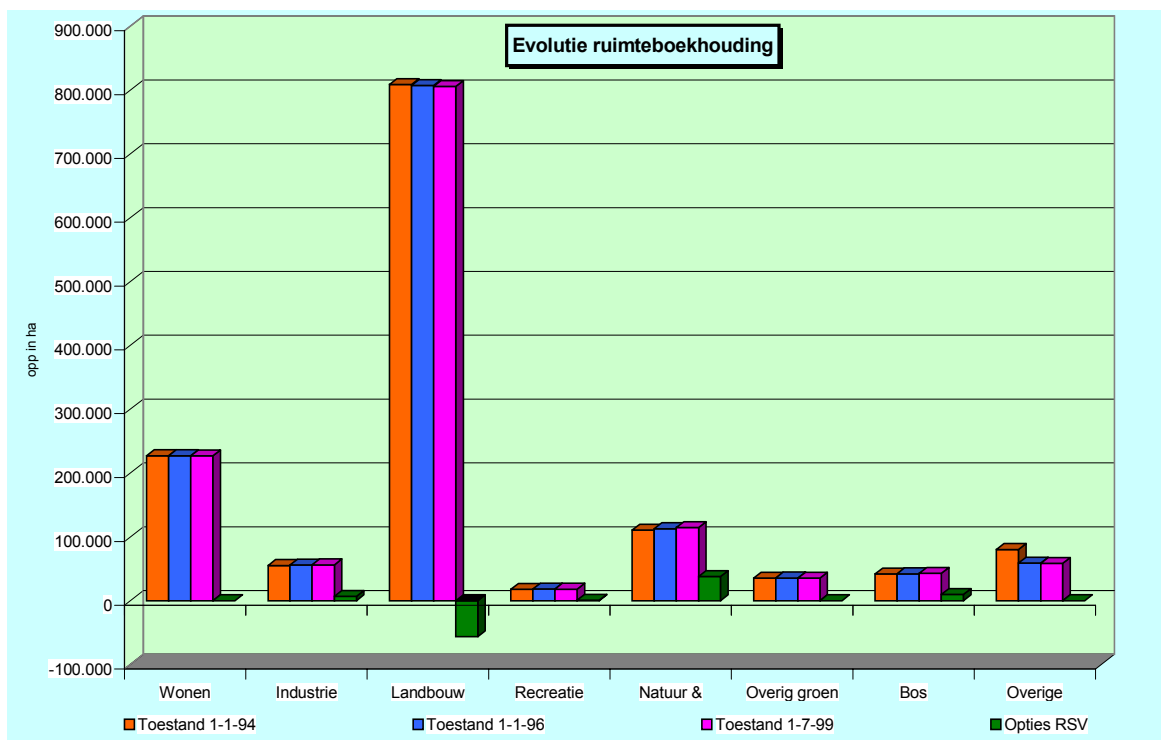
Het Vlaamse Gewest zal thematisch gerichte ruimtelijke uitvoeringsplannen opstellen voor o.a. de afbakening van de stedelijke gebieden en de bedrijventerreinen van bovengemeentelijk belang, waarvan de afbakening in het RSV is toegewezen aan het Gewest, de zeehavengebieden, de stationsomgevingen van gewestelijk belang, de luchthavengebieden van gewestelijk belang en de logistieke parken van gewestelijk belang. Verder de afbakening van de gebieden voor de landbouw, natuur en bos van gewestelijk belang en ook de lijninfrastructuren van gewestelijk belang.

Bij het uitoefenen van deze rol staan fundamentele waarden en principes voorop. Deze hebben in de eerste plaats te maken met het respect voor het subsidiariteitsprincipe en de eigen relatieve autonomie in het voeren van een ruimtelijk orderingsbeleid op provinciaal en gemeentelijk niveau. Ook de gelijke afweging van de ruimtebehoeften van alle maatschappelijke activiteiten op een gelijkwaardige manier is essentieel.

Het beleid inzake ruimtelijke ordening vervult daarbij een coördinerende, maar ook een begeleidende en een ondersteunende rol tot het verschaffen van een ruimtelijk kader en een maatschappelijk draagvlak voor het provinciaal en gemeentelijk beleid terzake.

De nadruk in het ruimtelijk beleid verschuift ook meer in de richting van het actief, proces- en projectmatig benaderen, anticiperen of sturen van maatschappelijke dynamieken en/of problematieken en hun ruimtelijke impact, waarbij ook andere aspecten dan de loutere bestemming in de wetgeving moet worden opgenomen. Het dynamisch karakter speelt hierbij een rol van betekenis.

Op provinciaal en lokaal vlak is er nood aan beheersovereenkomsten met de provincies en gemeenten voor het sturen van deze ruimtelijke dynamieken, waarvoor vandaag de dag nog geen pasklaar antwoord voorhanden is. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een richtnota voor sport (golf, kleischietsen, waterrecreatie, gemotoriseerde sporten,...), een richtnota voor toerisme en recreatie (kampeerterreinen, hoevetoerisme,...), ... In de richtnota's wordt tevens de problematiek van de zonevreemdheid behandeld.

Figuur 2: Oppervlakten gewestplanbestemmingen volgens rubrieken ruimteboekhouding (opp in ha)

III. Fundamentele betrachtingen in functie van het realiseren van de missie en de visie

Om de missie en de visie van het beleidsdomein ruimtelijke ordening waar te maken, zijn volgende fundamentele betrachtingen noodzakelijk.

III.1. Het versneld operationaliseren van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

III.1.a. Algemeen

Op 23 september 1997 stelde de Vlaamse regering het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen definitief vast. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bestaat uit drie delen.

In het *informatief deel* wordt de bestaande ruimtelijke structuur beschreven alsmede trends en prognoses.

In het *richtinggevend deel* wordt de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen (“Vlaanderen, open en stedelijk”) beschreven. Ook de ruimtelijke principes en de gewenste ruimtelijke structuur komen aan bod.

Finaal worden in het *bindend gedeelte* de taakstellingen en krijtlijnen voor de realisatie van de gewenste ruimtelijke structuur neergeschreven. De Vlaamse regering bekrachtigde deze bindende bepalingen bij decreet op 17 december 1997.

III.1.b. Uitvoeringsopdrachten

Een goedkeuring en bekrachtiging volstaan echter niet.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen moet ook worden uitgevoerd. Dit betekent de vertaling van de beleidsopties uit het structuurplan in uitvoeringsplannen en de concrete realisatie ervan op het terrein.

In de bindende bepalingen worden verschillende uitvoeringsopdrachten gegeven aan de Vlaamse overheid :

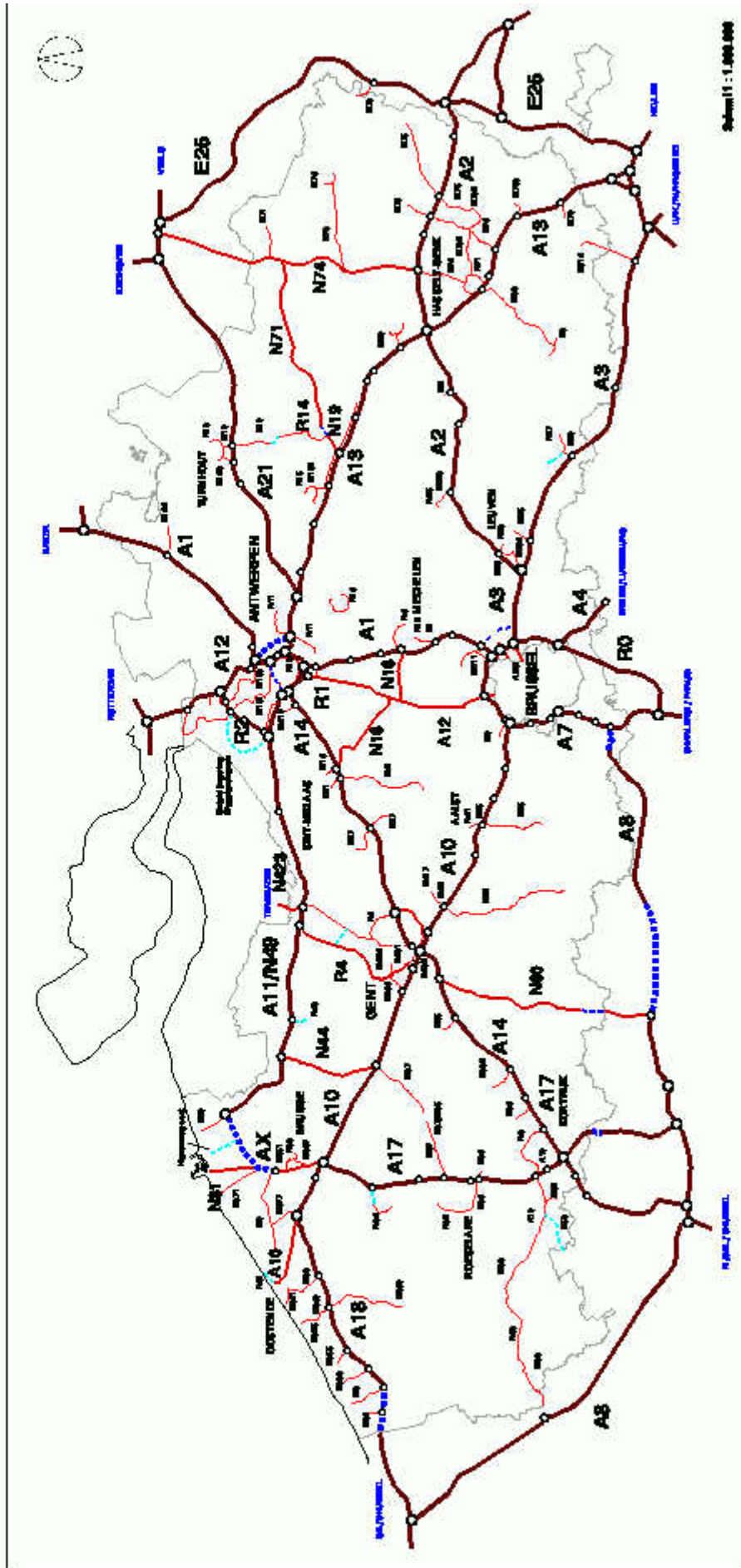
- de afbakening van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel, de groot- en de regionaalstedelijke gebieden (tegen 2001);

- de afbakening van de zeehavens, de luchthaven van Zaventem en de internationaal georiënteerde multimodale logistieke parken als poorten;
- de afbakening van 7.000 ha bijkomende bedrijventerreinen, van 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied en 38.000 ha bijkomend reservaat- en natuurgebied;
- de reservatie van terreinen voor de nieuw aan te leggen hoofdwegen, primaire wegen categorie I en II, de hoofdspoorwegen en de hoofdwaterwegen.

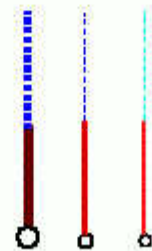
Een versnelde operationalisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen betekent in de eerste plaats prioriteit geven aan de daadwerkelijke uitvoering van deze opdrachten volgens een vast te stellen tijdspad op maat. Het tijdspad voor de afbakening van de 38.000 ha bijkomend reservaat- en natuurgebied is in het Vlaams regeerakkoord vervroegd van 2007 naar 2003.

Een compact en zuinig ruimtegebruik dient gestimuleerd te worden.

Daarnaast is er nood aan een actief flankerend beleid om de stadsvlucht te beperken (waar mogelijk bedrijven verweven met andere functies, verbeteren van de leefbaarheid, stadsbossen en groene urbane longen creëren,...).

Hoofdweg / te ontwerpen hoofdweg
 Primaire weg I /
 te ontwerpen primaire weg I
 Primaire weg II /
 te ontwerpen primaire weg II

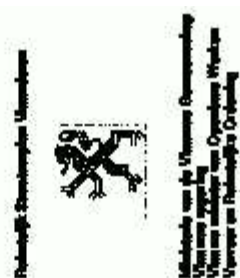

CATEGORISERING HOOFD- EN PRIMAIR WEGENNET

Provincie Vlaanderen

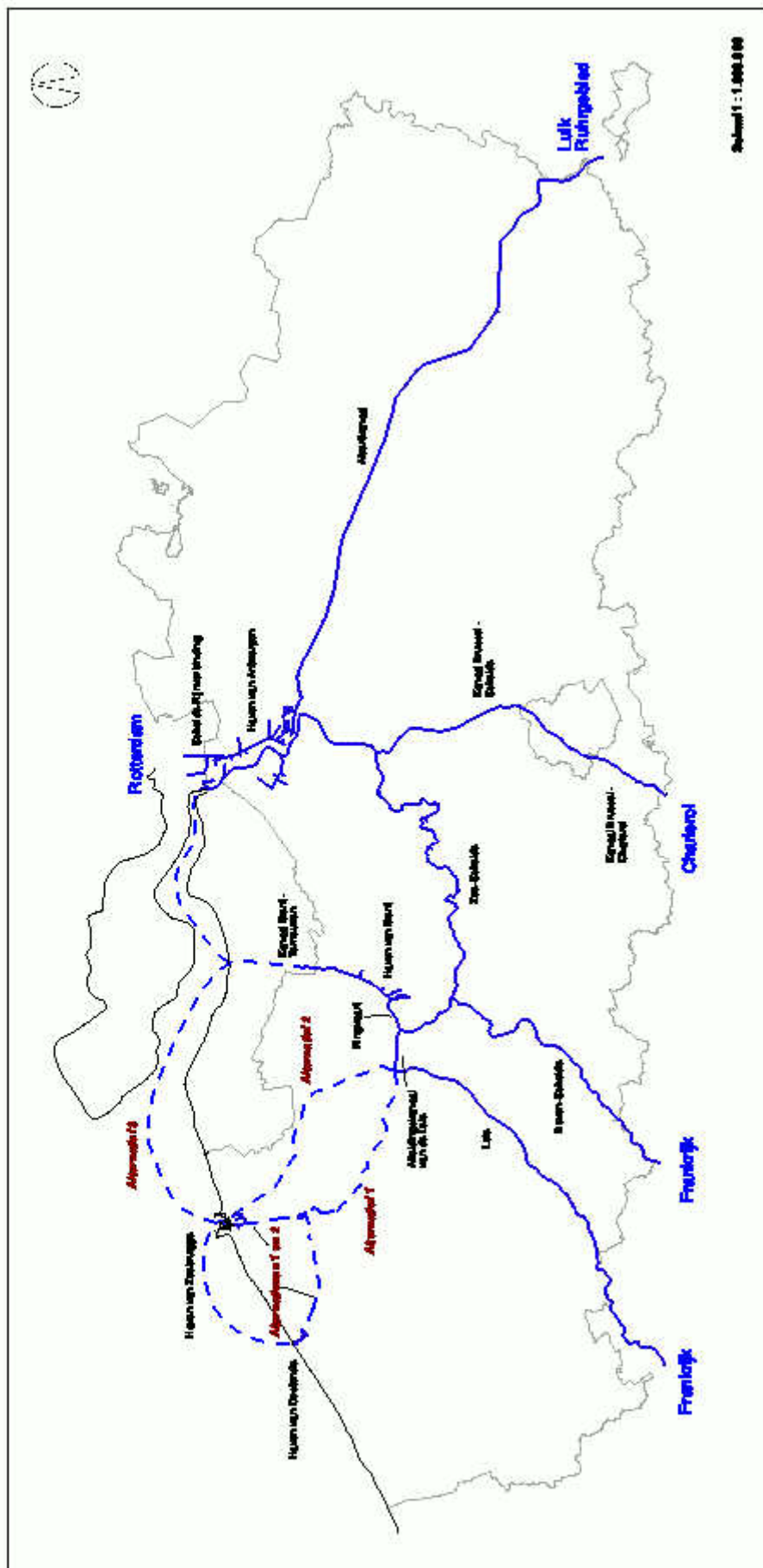

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
 Vlaamse Reguleerder
 Vlaamse Reguleerder van Openbare Werken
 Vlaamse Reguleerder van Openbare Werken

SELECTIE HOOFDSPORWEGENNET

- H.S.L. (en H.S.L.-station)
- Hoofdspoorweg (en hoofdstation)
- Te onderzoeken verbinding

Hoofdwatervwegennet

Alternatieven ontvulling
havens van Zeebrugge en
Oostende

Rijkswaterstaats van de Vlaamse Gewest

Vlaamse Gewest
Vlaamse Regering
Vlaamse Minister van
Vlaamse Minister van
Vlaamse Minister van

SELECTIE HOOFDWATERWEGENNET

III.1.c. Verdere operationalisering en evaluatie

Daarnaast introduceert het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen een aantal conceptuele en kwalitatieve begrippen zoals verweving en verdichting.

Deze begrippen moeten worden uitgeklaard en geoperationaliseerd.

Ook de inhoudelijke uitwerking van het stedelijk netwerk van internationaal niveau Vlaamse Ruit, de Vlaamse stedelijke netwerken en het economisch netwerk van het Albertkanaal is van belang voor de verdere operationalisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bevat ook bindend vastgelegde verdelingen zoals de 60/40-verdeling van de behoefte aan bijkomende woongelegenheden in stedelijke gebieden en in het buitengebied en de 80-85/20-15-verdeling van bijkomende bedrijventerreinen binnen en buiten economische knooppunten. Om ervoor te zorgen dat deze verdelingen in 2007 effectief worden gehaald, is het noodzakelijk zelf een aanbod te creëren in het kader van de stedelijke afbakeningsprocessen waarbij waar mogelijk optimaal wordt rekening gehouden met de vraag, een bewakingssysteem uit te bouwen, nieuwe instrumenten te introduceren en bestaande instrumenten zoals gemeentelijke woningbehoeftestudies pragmatisch en waar nodig verder te optimaliseren. Afhankelijk van de woonbehoeften kunnen er in de onmiddellijke nabijheid van woonkernen woonuitbreidingsgebieden gecreëerd en aangesneden worden op voorwaarde dat de totale oppervlakte aan woongebied niet toeneemt. Dit kan via ruiloperaties binnen de plannen van aanleg of de uitvoeringsplannen, waarbij de provincies een rol kunnen spelen. Daarbij zal erover gewaakt worden dat gronden betaalbaar blijven voor de gemiddelde bouwer. Daartoe zal een instrumentarium worden ontwikkeld, waarbij wonen in steden en in de kernen van het buitengebied extra wordt gestimuleerd en waarbij, voor een bepaald basisbedrag, een vermindering van de registratierechten wordt toegekend.

Bij de aanleg of verbetering van lijninfrastructuur moeten de ruimtelijke inrichtingsprincipes voor de verschillende categorieën worden geconcretiseerd.

Om de inhoudelijke opties van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen effectief operationeel te maken, verwijst het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen naar een aantal algemene voorwaarden, naar enkele maatregelen met een algemene draagwijdte en naar de inzet van andere dan ruimtelijke beleidsinstrumenten. Het spreekt vanzelf dat deze voorwaarden, maatregelen en instrumenten blijven gelden.

Tenslotte zal, zoals te lezen staat in de regeringsverklaring, de effectiviteit van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden geëvalueerd.

Eerst en vooral zal het noodzakelijk zijn om voor de evaluatie van een dergelijk dynamisch beleidsplan een methodiek te ontwikkelen. Op basis van deze methodiek zullen de realisatie van de bindende bepalingen, de principes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in de provinciale en gemeentelijke structuurplanningsprocessen en de doorwerking van de beleidsopties uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in andere beleidsdomeinen worden beoordeeld. Ook de concrete inbreng van de relevante actoren/beleidsdomeinen in het planningsproces zal onderzocht worden. Deze evaluatie zal aanleiding geven tot een inhoudelijke bijstelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, volgens de geldende procedures.

III.1.d. Een pro-actief ruimtelijk beleid

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bevat essentiële keuzes over de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen.

Het levert hierdoor een kader dat samenhang kan brengen in de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van alle andere beleidsprocessen met een ruimtelijke impact. De dagelijkse praktijk toont aan dat in nagenoeg alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid beslissingen worden voorbereid die hun weerslag zullen hebben op het gebruik van de ruimte in Vlaanderen. Al deze beslissingen zouden verenigbaar moeten zijn met de visie en de opties van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Externe dynamieken resulteren evenzeer in bijkomende vragen naar ruimte. In plaats van deze dynamieken achter na te hollen, kan een versnelde operationalisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen leiden tot een pro-actief ruimtelijk beleid waarbij door de overheid voldoende en kwalitatieve ruimte voor de verschillende functies en activiteiten wordt aangeboden en rekening houdend met de voor die functies meest aangewezen locatie.

III.1.e. Verhogen van de beleids- en rechtszekerheid

Omdat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zelf geen bodembestemmingsplan is, is het ook geen beoordelingsgrond voor de aflevering van vergunningen (bouw- en verkavelingsvergunningen). Het heeft met andere woorden geen verordenende kracht. Door een vertaling van de opties uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in ruimtelijke uitvoeringsplannen wordt wel een basis voor het vergunningenbeleid gevormd. Een versnelde operationalisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verhoogt bijgevolg de beleidszekerheid en de rechtszekerheid.

Een versnelde operationalisering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen draagt bij tot het realiseren van volgende effecten :

- een vernieuwde en verhoogde belangstelling voor *stedelijk wonen* en voor economische activiteiten in een stedelijke omgeving door een verbeterde ruimtelijke kwaliteit van de *stedelijke woonomgeving*;
- een meer effectieve bescherming en vrijwaring van grotere *natuurcomplexen*, een vergroting van de oppervlakte aan *bossen* en het garanderen van *landbouwgebieden* met meer samenhang in het functioneren van de beroepsland- en tuinbouw; een duidelijk omschreven en operationeel kader voor para-agrarische bedrijvigheid;
- een verhoogde *leefbaarheid en ruimtelijke samenhang* tussen het wonen en de economische activiteiten in de kernen van het buitengebied;
- economisch optimaal functionerende *zeehavens* met degelijke ontsluitingsmogelijkheden voor alle vervoerswijzen, een goed ontsloten internationale *luchthaven* met toplocaties voor kantoren en diensten;
- een voldoende aanbod aan goed ingerichte, uitgeruste en optimaal bereikbare *bedrijventerreinen* in economische knooppunten en voldoende ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor economische activiteiten daarbuiten, waarbij waar mogelijk optimaal rekening wordt gehouden met de markt van vraag en aanbod;
- enerzijds goed uitgeruste en ingerichte *wegen*, met specifieke aandacht voor een verhoogde *leefbaarheid* op de wegen doorheen kernen en woonlinten;
- verbeterde condities voor kwaliteitsvolle alternatieven voor het autoverkeer door een *grotere concentratie van de woonfunctie en van de economische activiteiten*. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de sanering van verloederde industrieterreinen.

III.2. Het invoeren van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening (op de drie bestuursniveaus)

III.2.a. Algemeen

Sinds 18 mei 1999 beschikt Vlaanderen over een decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. Het decreet bevat :

- inleidende bepalingen, onder meer over de adviesorganen en de bevoegde ambtenaren op de verschillende bestuursniveaus;
- bepalingen met betrekking tot de planning, zowel over de opmaak van structuurplannen als van ruimtelijke uitvoeringsplannen op de drie bestuursniveaus;
- bepalingen met betrekking tot het vergunningenbeleid, waarin onder meer de opmaak van een plannenregister en een vergunningenregister wordt geïntroduceerd en waarbij gemeenten die aan een aantal voorwaarden voldoen een grotere autonomie krijgen op het vlak van vergunningverlening;
- bepalingen met betrekking tot informatieverplichting, fiscaliteit, het grondfonds en de vernieling van zonevreemde constructies;
- handhavingsmaatregelen;
- wijzigingsbepalingen.

Twee artikels uit de wijzigingsbepalingen (artikel 165 en 166) traden onmiddellijk in werking. De oorspronkelijke datum van inwerkingtreding van de andere artikels werd uitgesteld tot 1 mei 2000.

III.2.b. Implementatie van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening

Implementatie van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening houdt in de eerste plaats in dat de uitvoeringsbesluiten die essentieel zijn voor de toepassing van het decreet beschikbaar zijn voor de inwerkingtreding op 1 mei 2000. Een vijftientigtal besluiten zijn prioritair en handelen onder meer over de ambtenaren, de ontwerpers, de advisering over voorontwerpen van uitvoeringsplannen, het vooroverleg over ruimtelijke structuurplannen, het planologisch attest, de grote en kleine werken van algemeen belang, de werken vrijgesteld van vergunningsplicht, het plannen- en vergunningenregister, Vlacoro en de organisatie van het Grondfonds.

De implementatie van het nieuwe decreet kan ook slechts slagen als de verschillende gebruikers worden opgeleid en voldoende middelen krijgen. Gebruikers van het nieuwe decreet situeren zich op gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau en zowel binnen het beleidsdomein ruimtelijke ordening als binnen de andere beleidsdomeinen. De opleiding moet een permanent karakter

hebben en in functie van een integrale ruimtelijke kwaliteitszorg onder meer gericht zijn op een actief gebruik van de plannings-, vergunnings- en handhavingsinstrumenten. Indien de nood hiertoe wordt aangevoeld, kunnen middelen ter beschikking worden gesteld van het provinciaal en gemeentelijk niveau, bij voorkeur op basis van een soort resultaatverbintenis. De V.V.S.G. en de V.V.P. kan hierbij een rol van betekenis vervullen, alsmede de universiteiten, hogescholen en de (provinciale) opleidingscentra en bestuursscholen.

Het nieuwe decreet ruimtelijke ordening geeft een juridische onderbouwing aan het vernieuwd ruimtelijke ordeningsbeleid. Het vernieuwen van het wetgevend en decretaal kader inzake het ruimtelijke ordeningsbeleid was trouwens één van de algemene voorwaarden uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voor een effectieve operationalisering.

Het nieuwe decreet neemt nagenoeg integraal de bepalingen rond structuurplanning op gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau uit het bestaande planningsdecreet over, maar legt daarenboven de essentiële verbanden met de andere opdrachten van het ruimtelijk beleid, waaronder de opmaak van uitvoeringsplannen, de vergunningverlening en de handhaving. Het decreet legt met andere woorden, zowel voor de betrokken overheden als voor de burger, de spelregels vast.

Door de spelregels vast te leggen, creëert het nieuwe decreet echter ook grotere duidelijkheid en rechtszekerheid met betrekking tot procedures voor de betrokken overheden als voor de burger. De uitvoeringsbesluiten moeten deze duidelijkheid nog vergroten.

Bedrijfsvriendelijk is alvast de mogelijkheid die het nieuwe decreet biedt tot het invoeren van een geïntegreerde éénloket-functie : indien de Vlaamse regering zulks beslist, kunnen de aanvragen voor de stedenbouwkundige vergunning en voor de milieuvergunning voortaan worden gebundeld in één enkel dossier.

Om de overgang tussen het oude gecoördineerde decreet en het nieuwe decreet zo vlot mogelijk te laten verlopen, zal ook worden gewerkt aan enkele wijzigingen aan het oude decreet, waarbij enkele elementen van het nieuwe decreet worden overgenomen. Zo wordt o.a. een nieuwe lijst voorbereidt van werken, welke vrijgesteld zijn van het verplichte advies van de gemachtigde ambtenaar, zodat enerzijds de huidige achterstand en vertraging bij de behandeling van aanvragen tot een stedenbouwkundige vergunning gevoelig wordt gereduceerd, anderzijds de ambtenaren ontlast worden van een deel van het routinewerk en meer tijd hebben om de gemeenten te begeleiden bij de overgang naar het nieuwe vergunningstelsel.

Het invoeren van het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening draagt bij tot het realiseren van volgende effecten :

- een *modernisering van het bestaande decretaal instrumentarium* uit het beleidsdomein ruimtelijke ordening. Belangrijk uitgangspunt hierbij is en blijft de noodzaak om met het ruimtelijke ordeningsinstrumentarium in te kunnen spelen op *knelpunten en dringende ruimtelijke behoeften* van verschillende functies en activiteiten.
- een meer duidelijke rolverdeling op het vlak van ruimtelijk beleid tussen het gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. Aangezien het *subsidiariteitsprincipe* in het decreet is ingeschreven, worden deze drie bestuursniveaus *geresponsabiliseerd* om de verschillende beleidstaken op een zo kwalitatief mogelijke wijze en op het functioneel meest geschikte niveau in te vullen.
- een verhoogde *doorzichtigheid* van het ruimtelijke ordeningsbeleid. Duidelijkheid moet worden gecreëerd op het vlak van procedures en hieraan gekoppelde termijnen, wat ook uitdrukkelijk in het Vlaams regeerakkoord werd vermeld. Enkel op die manier is het trouwens mogelijk om het ruimtelijke ordeningsbeleid (o.a. het geïntegreerd één-loketprincipe) te kaderen binnen de uitgangspunten van behoorlijk bestuur. Dit betekent geringere doorlooptijden voor dossiers, beperking van de administratieve rompslomp, optimaliseren van de mogelijkheden van GIS-Vlaanderen en OC-Vlaanderen.
- een verbeterde dienstverlening aan de burger.

III.3. Het oplossen van knelpunten en dringende ruimtelijke behoeften op een planmatige en procesmatige wijze

III.3.a. Algemeen

In het ruimtelijk structuurplan wordt een visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van gewest, provincie of gemeente geformuleerd. Gezien de noodzaak van een maatschappelijk, economisch en sociaal draagvlak voor het betrokken ruimtelijk structuurplan, kan de formulering en de uitwerking van een dergelijke visie een lange tijd in beslag nemen.

Ondertussen kunnen maatschappelijke activiteiten en functies worden geconfronteerd met ruimtelijke knelpunten en dringende ruimtelijke behoeften, die sterk kunnen verschillen van plaats tot plaats.

Zo is er de problematiek van de zonevreemde (uitbreiding van) bestaande bedrijven, alhoewel deze problematiek zich ook bij woningen en andere activiteiten voordoet. Zonevreemde bedrijven kunnen, indien dit ruimtelijk te verantwoorden is, blijven waar ze gevestigd zijn en indien mogelijk ook uitbreiden. Het geëigende instrument daartoe is een uitvoeringsplan ter uitvoering van het gemeentelijke structuurplan, waarover de gemeenten volgens het nieuwe decreet binnen 5 jaar moeten beschikken. In afwachting kan er gewerkt worden met onder meer een sectoraal BPA dat moet uitmaken welke bedrijven zich al dan niet moeten herlokaliseren op een daarvoor geschikte zone. Er zal onderzocht worden hoe de procedures voor de uitrusting van deze terreinen vereenvoudigd en versneld kunnen worden.

In het Vlaams regeerakkoord werd het volgende gesteld met betrekking tot zonevreemde bedrijven: *“In afwachting dat een uitvoeringsplan of BPA duidelijkheid geeft over een herlokalisatie, kan een zonevreemd bedrijf gebruik maken van de mogelijkheden die het nieuwe decreet biedt om de milieuvergunning te verlengen. Deze aanvragen worden voorgelegd aan gemengde provinciale commissies van ambtenaren, die de haalbaarheid van de aanvraag, eventueel uitbreiding, toetsen op het vlak van ruimtelijke ordening, milieu, mobiliteit en sociaal-economische aspecten. Beroep is mogelijk op gewestelijk niveau. Het advies van deze commissie is bindend. Ter uitvoering van een positief advies kan een zonevreemd bedrijf in de decretaal voorziene periode een stedenbouwkundige vergunning krijgen om uitvoering te geven aan maatregelen i.v.m. voornoemde aspecten. Een positief advies kan voor de Vlaamse regering aanleiding zijn om het gewestplan (uitvoeringsplan op gewestelijk niveau) te wijzigen”*.

Het regeerakkoord voorziet dus expliciet dat in de overgangsfase naar ruimtelijke uitvoeringsplannen deze problematiek dringend moet worden onderzocht en dat het initiatiefrecht bij het bedrijf zelf ligt, dat hiervoor een aanvraag kan doen.

De omzendbrief RO/97/01 van 27 februari 1997 in verband met het BPA zonevrije bedrijven stelt een globale benadering via een gemeentelijk plan van aanleg voor zonevrije bedrijven voorop. Dergelijke sectorale BPA's vormen in feite een onderdeel van het gemeentelijk structuurplanningsproces en veronderstellen dus een lange-termijnvisie.

Niet alle gemeenten zijn reeds voldoende ver geëvolueerd in hun structuurplanningsproces.

Een recente evaluatie en analyse van sectorale BPA's leidt tot de conclusie dat slechts een matig aantal gemeenten (nl. 42 op 308 Vlaamse gemeenten) initiatief neemt tot de opmaak van een sectoraal BPA en dat de meeste gemeenten prioriteit leggen bij hun gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

Anderzijds is artikel 165 van het nieuwe decreet thans reeds in werking en voorziet dit de mogelijkheid om BPA's op te stellen om bepaalde zonevrije bedrijven zone-eigen te maken.

Bij aanwending van artikel 165 krijgen de gemeenten aldus betere en soepeler mogelijkheden om lokale ruimtelijke problemen op te lossen via de geëigende gemeentelijke instrumenten op voorwaarde dat het gemeentelijk structuurplanningsproces is opgestart, dat in de uitwerking van het sectoraal BPA wordt betrokken.

Eén van de grote problemen in deze procedure is echter dat het initiatiefrecht tot het opmaken van een BPA bij het gemeentebestuur ligt.

De problematiek van bedrijven in een stilzittende gemeente is derhalve reëel en blijft momenteel onbeantwoord.

Om aan de problematiek van bedrijven in een stilzittende gemeente tegemoet te komen, zal de mogelijkheid onderzocht worden van een bedrijfs-BPA, dat aangevraagd wordt door het bedrijf zelf via een aanvraag tot planologisch attest.

Bij de opmaak van dergelijke bedrijfs-BPA's zal vanzelfsprekend gelijktijdige en gelijkwaardige afweging moeten gebeuren van de vragen van de verschillende ruimtebehoevende sectoren. Voor het te hanteren toetsings- en afwegingskader kan ondermeer verwezen worden naar voormelde omzendbrief. Het initiatiefrecht leggen bij het bedrijf zelf brengt niet met zich mee dat iedere vraag vanuit het bedrijf zelf automatisch ook gehonoreerd wordt. Het is de taak van de overheid om iedere vraag oordeelkundig te toetsen aan de noden van de goede plaatselijke ruimtelijke ordening.

Voor de eigendommen van de sociale huisvestingsmaatschappijen in woonuitbreidingsgebied is voor de aansnijding in principe een gemeentelijke woningbehoeftestudie nodig. Voor dergelijke dringende zaken moet het mogelijk zijn om, anticiperend op de formulering van een langetermijnvisie in het kader van een structuurplanningsproces, mogelijke oplossingen op korte termijn te toetsen aan een hypothese van gewenste ruimtelijke structuur.

III.3.b. Planmatige en procesmatige benaderingswijze

Belangrijke voorwaarde voor een oplossingsgerichte aanpak op korte termijn is de planmatige en procesmatige benaderingswijze.

Planmatig betekent dat de oplossing voor het dringende ruimtelijke knelpunt of de dringende behoefte moet resulteren uit *een globale benadering* van het betrokken probleem voor het geheel of delen van het grondgebied. Het is immers onverantwoord voor het ene concrete probleem een ruimtelijke oplossing te formuleren wanneer op een andere plaats in respectievelijk het gewest, de provincie of de gemeente voor een gelijkaardig probleem een andere ruimtelijke oplossing zou worden voorgesteld. Het betrokken niveau moet voor haar grondgebied met andere woorden een oplossingskader voorstellen.

Procesmatig betekent dat de voorgestelde oplossing ook is doorgepraat met *alle relevante betrokken actoren*. Meest aangewezen werkwijze hiervoor lijkt om in stappen te werken, waarbij van een hoog abstractieniveau steeds verder naar concrete uitspraken wordt toegewerkt.

III.3.c. Beperken van de administratieve rompslomp en stroomlijnen van de bestaande regelgeving

Dergelijke planmatige en procesmatige aanpak is toepasbaar in alle opdrachten van het ruimtelijk beleidsdomein. Om dergelijke aanpak mogelijk te maken, is het noodzakelijk de bestaande regelgeving te stroomlijnen en de administratieve rompslomp waar mogelijk te beperken.

Qua planning biedt het instrument van het gemeentelijk bijzonder plan van aanleg, al dan niet gespecificeerd met het oog op de aanpak van specifieke *sectorale problemen* (bepaalde zonevrije bedrijven, bepaalde zonevrije sportterreinen,), mogelijkheden om op korte termijn zowel planmatig als procesmatig in te spelen op dringende ruimtelijke knelpunten en behoeften en dit in afwachting van de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen. De kwaliteitsbewaking van het ruimtegebruik is gegarandeerd, rekening houdende met de principes van het RSV.

Ook op het vlak van de vergunningverlening moeten concrete vergunningsaanvragen kunnen worden beoordeeld op basis van een beleidskader voor het betrokken bestuursniveau. Bijvoorbeeld kan, vooruitlopend op het gemeentelijk structuurplan, een kader worden ontwikkeld voor de beoordeling van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening van vergunningsaanvragen voor aan de landbouw toeleverende en verwerkende bedrijven of voor infrastructuur voor plattelandstoerisme in het agrarisch gebied. Parallel hieraan moeten bijzondere inspanningen leiden tot

het *wegwerken van de achterstand* op het vlak van de behandeling van bouwvergunningsaanvragen, onder meer door het vereenvoudigen van de bestaande procedures en het beperken van de administratieve rompslomp met het oog op versnelde doorlooptijden.

Verder kan het vrijstellen van het advies van de gemachtigde ambtenaar voor een groot aantal dossiers een vlottere afhandeling in de hand werken in de overgangperiode tussen het oude en het nieuwe decreet. Ook het beperken van al te ingewikkelde specifieke stedenbouwkundige voorschriften in de gewestplannen kan soelaas bieden. Algemeen kan gesteld worden dat de regelgeving voor de gewone burger transparanter gemaakt moet worden.

Ook op het vlak van het toezicht en de handhaving is een procesmatige en planmatige aanpak aangewezen. De bekendste voorbeelden zijn hier ongetwijfeld de illegale weekendverblijven en de permanente bewoning in weekendverblijven. Het uitwerken van een strategie van aanpak op het vlak van de plannings-, uitvoerings-, vergunningverlenings- én handhavingsopdracht van het ruimtelijk beleid, in overleg met de betrokken actoren, zal de *maatschappelijke aanvaardbaarheid van het ruimtelijk beleid* ten aanzien van weekendverblijven ongetwijfeld verhogen.

Voor een aantal actuele problemen of behoeften is geen uitstel mogelijk. Het zal echter nog een behoorlijke tijd duren alvorens het nieuwe decreet volledig geïmplementeerd is, heel wat gemeenten zullen pas over enkele jaren over een gemeentelijk structuurplan beschikken en, al wordt het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen versneld geoperationaliseerd, de concrete toepassing ervan zal ook nog niet direct voor morgen zijn. De ruimtelijke en gedifferentieerde dynamieken van de verschillende functies en activiteiten in Vlaanderen mogen niet genegeerd worden. Hoe dan ook blijft het in het kader van een vernieuwd ruimtelijk beleid essentieel om de dringende ruimtelijke knelpunten en behoeften zoveel mogelijk planmatig en procesmatig te benaderen. Een ad-hocbeleid staat haaks op deze idee. In dit kader is onder andere het opstarten van een strategisch plan Vlaanderen – ruimtelijke economie dan ook essentieel om het economisch luik te 'includeren' in de beleidsvoering.

De planmatige en procesmatige aanpak van knelpunten en behoeften resulteert in beleidskaders die voor de verschillende bestuursniveaus een grotere beleidszekerheid, maar vooral ook voor de burger een grotere rechtszekerheid creëren. De ruimtelijke afweging wordt voor iedereen doorzichtig. Elk dossier wordt op het betrokken grondgebied volgens het betreffende beleidskader beoordeeld.

III.3.d. Beoogde effecten

Met het op een planmatige en procesmatige wijze oplossen van knelpunten en dringende ruimtelijke behoeften beogen we volgende effecten:

- een betere ondersteuning vanuit het ruimtelijk beleid van de bestaande en te verwachten dynamiek van functies en activiteiten in Vlaanderen. Een goede samenspraak met AMINAL, het instituut voor natuurbehoud, het VEV, de streekplatformen, de GOM's,... is hierbij belangrijk;
- het behoud van het maatschappelijk draagvlak voor het ruimtelijk beleid. Principieel vasthouden aan de noodzaak om over een langetermijnvisie te beschikken alvorens problemen of behoeften te kunnen oplossen, maakt van het ruimtelijk beleid een obstructiefactor. Zonder een ruimtelijk beleid te voeren dat inspeelt op (alle) vragen, is het van belang vanuit de ruimtelijke ordening een voldoende aanbod te creëren om de dynamiek van de verschillende functies en activiteiten te beantwoorden;
- het beschikken over een methode om aan ruimtelijke beleidsvoering in Vlaanderen te doen in afwachting van de goedkeuring en operationalisering van provinciale en gemeentelijke structuurplannen en de implementatie van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening.
- het op termijn niet meer nodig zijn van ad-hocoplossingen. De planmatige en procesmatige aanpak zal immers resulteren in beleidskaders op de verschillende bestuursniveaus voor de beoordeling van gelijkaardige problemen en behoeften.
- een vermindering van de maatschappelijke spanningen die met ruimtelijke ingrepen samenhangen.

III.4. Het maatschappelijk verantwoord maken van de handhavingsoopdracht van het ruimtelijk beleid en het laten uitgaan van preventie.

III.4.a. Voorkomen is beter dan genezen

Ook in het ruimtelijk beleid geldt de uitdrukking dat voorkomen belangrijker is dan genezen. Het ruimtelijk beleid moet in de eerste plaats gericht zijn op het voorkomen van repressief optreden. Daarom moeten gerichte informatiecampagnes worden opgezet om bouwovertradingen te voorkomen en om in het geval er toch bouwovertradingen worden gepleegd, de overtreder te stimuleren het vonnis/arrest zelf uit te voeren. Vonnissen in kracht van gewijsde moeten in de eerste plaats door de overtreder zelf worden uitgevoerd, zoals door de rechtbank bevolen. Indien de overtreder het vonnis niet zelf uitvoert, dan voert de overheid dat vonnis uit binnen een redelijke termijn. Het beleid moet er met andere woorden op gericht zijn de ambtshalve uitvoering van het vonnis/arrest als laatste middel in te zetten.

III.4.b. Een maatschappelijk verantwoorde handhaving

Een maatschappelijk verantwoorde handhaving is slechts mogelijk wanneer het eenvormig en consequent wordt toegepast. Gelijkaardige bouwovertradingen worden, rekening houdende met de vigerende wetgeving op het tijdstip, op een gelijkaardige manier behandeld. Afspraken met de bevoegde diensten zijn dan ook noodzakelijk.

In navolging van het Vlaams regeerakkoord houdt een consequente handhaving in dat er tijdig, snel en accuraat wordt opgetreden, in het bijzonder bij nieuwe bouwovertradingen. Een snel ingrijpen op het terrein is dan ook aangewezen. Bij ambtshalve uitvoering van vonnissen wordt er prioriteit gegeven aan kwetsbare gebieden, alsook indien er sprake is van flagrante bouwovertradingen, manifeste onwil of ernstige overlast voor direct benadeelden.

Een maatschappelijk verantwoorde handhaving houdt ook in dat er naast het beleidsdomein van de ruimtelijke ordening, begeleidende maatregelen genomen worden. In het bijzonder zal ten aanzien van de problematiek van de illegale weekendverblijven en/of de permanente bewoning van weekendverblijven onder meer een ondersteunend beleid op het vlak van sociale huisvesting moeten worden gevoerd, om te vermijden dat vooral de sociaal kwetsbare bewonersgroepen worden getroffen.

Zonder preventie en handhaving is het vernieuwd ruimtelijk beleid weinig geloofwaardig. Het zonder vergunning optrekken van constructies negeert de

regulerende en uitvoerende werking van de uitvoeringsplannen en het vergunningeninstrument. Handhaving vormt met andere woorden het logisch verlengde van de planning en de vergunningverlening. Wat baat immers een maatschappelijk gedragen visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van een bepaald gebied wanneer bouwovertradingen die haaks staan op deze visie worden bestendigd ?

Handhaving ondersteunt het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel. De decretaal vastgelegde vergunningsplichtige werken en handelingen zijn voor iedereen bedoeld. Bestendigen van bouwovertradingen negeert met andere woorden dit gelijkheidsbeginsel.

III.4.c. Beoogde effecten

Met deze fundamentele beleidsoptie worden volgende effecten beoogd:

- een *mentaliteitswijziging* inzake overtradingen. Alhoewel preventie een taak is van het volledige (ruimtelijk) beleid, zal deze mentaliteitswijziging het best merkbaar en meetbaar zijn op het vlak van handhaving. Preventief werken betekent immers dat nieuwe bouwovertradingen moeten worden voorkomen;
- een *vermindering van het aantal bouwovertradingen*;
- het *verhinderen van nieuwe bouwovertradingen*;
- het *prioritair wegwerken van flagrante, bestaande bouwovertradingen*;
- het *beter vrijwaren van kwetsbare gebieden*. Prioriteit gaat dan ook uit naar handhaving in deze gebieden.

IV. Voorwaarden voor het realiseren van de fundamentele betrachtingen

In wat volgt gaan we nader in op een reeks voorwaarden die essentieel zijn om de fundamentele betrachtingen te realiseren.

IV.1. Samenwerken met de andere bestuursniveaus en met de andere beleidsdomeinen

IV.1.a. Algemeen

Ieder bestuursniveau hetzij gewestelijk, provinciaal of gemeentelijk heeft vanuit het subsidiariteitsbeginsel de opdracht een eigen ruimtelijk beleid uit te tekenen en uit te voeren. Dit is evenzo voor de opdrachten van de andere beleidsdomeinen (economie, milieu, natuur, huisvesting, ...). Daarnaast mag ook de grensoverschrijdende dimensie naar andere regio's (Wallonië, Nord/Pas-de-Calais,...) niet over het hoofd gezien worden.

Samenwerking betekent dat ieder bestuursniveau en/of beleidsdomein vanuit een houding van gelijkwaardigheid de vooropgestelde beleidsopties van de andere bestuursniveaus/beleidsdomeinen respecteert en tracht vanuit een houding van overleg en samenwerking uitvoering van haar beleidsopties mogelijk te maken.

Samenwerking betekent geen vrijblijvende engagementen maar afspraken en engagementen tussen gelijkwaardige partners met het oog op het voeren van een goed proces inzake beleidswerking of beleidsuitvoering. Een procesmatige aanpak inzake de opdrachten van het ruimtelijk beleid is aldus een belangrijke factor in een structurele samenwerking.

IV.1.b. Duurzame beleidsbeslissingen

Omdat ruimtegebruik voor alle maatschappelijke activiteiten in principe gelijkwaardig is, is het noodzakelijk bij de afweging van initiatieven gelijktijdig en gelijkwaardig de verschillende andere ruimtevragen vanuit een visie op het betrokken gebied te beoordelen.

Samenwerking op basis van gelijkwaardigheid zal aldus een fundamentele voorwaarde zijn in het proces van ruimtelijke visievorming op een gebied. Deze gebiedsgerichte samenwerking en procesmatige benadering zijn een instrument waarmee de uitvoering van het ruimtelijk beleid op een samenhangende en geïntegreerde wijze kan verlopen met de initiatieven van de andere beleidsdomeinen. Het is de enige weg om complexiteiten van ruimtelijke problematieken te vatten en tot duurzame beleidsbeslissingen te komen.

De gevoeligheden die bestaan bij de gemeenten en de provincie ten overstaan van het ruimtelijk beleid van de Vlaamse overheid vereisen eveneens een structureel overleg en samenwerking vanuit het subsidiariteitsbeginsel. De intensiteit en de praktische modaliteiten van en structurele samenwerking en overleg moeten worden afgestemd op de voortgang en de inhoudelijke complexiteit van ieder proces en de gevoeligheden die er bestaan bij de partners in het proces. Hierbij kunnen organisaties zoals de V.V.S.G. en de V.V.P. een spilfunctie vervullen.

Een proces waarbinnen op basis van gelijkwaardigheid een samenwerking tussen beleidsniveaus/beleidsdomeinen tot stand is gekomen heeft een breder draagvlak voor latere beslissingen. De samenwerking en de procesmatige benadering zal het kader vormen voor latere beslissingen.

Tenslotte waarborgt samenwerking de continuïteit in het ruimtelijk beleid van iedere partner.

IV.2. Wederzijdse ondersteuning van ieder bestuursniveau

Conform het subsidiariteitsprincipe neemt ieder bestuursniveau zijn verantwoordelijkheid voor het voeren van een eigen ruimtelijk beleid.

De doorstroming van gegevens en methodieken vanuit het Vlaamse naar het provinciale en lokale niveau en vice versa is daarbij één van de noodzakelijke elementen ter ondersteuning van de uitvoering van de verschillende opdrachten van het ruimtelijk beleid.

Deze ondersteuning betekent evenzeer dat hetzij vanuit een top-downbenadering, hetzij vanuit een bottom-upbenadering er steeds ruimte moet blijven voor de eigen gewestelijke, provinciale, subregionale of lokale invulling.

Ook kennis hebben van de logistieke, methodologische en inhoudelijke behoeften inzake aspecten van het ruimtelijk beleid moeten worden aanzien als een eerste aanzet om tot wederzijdse ondersteuning te komen.

Wil er op ieder bestuursniveau een effectief ruimtelijk-orderingsbeleid conform het subsidiariteitsbeginsel worden uitgetekend dan is een wederzijdse ondersteuning essentieel en noodzakelijk. Immers de ontwikkeling van een ruimtelijk beleid gebaseerd op visievorming en proces- en projectmatige aanpak vereist niet alleen logistieke middelen maar ook inhoudelijke, methodologische kennis en kunde.

Ook is het operationaliseren van het decreet ruimtelijk ordening niet mogelijk zonder een effectieve ondersteuning en een duidelijke rolverdeling tussen de drie bestuursniveaus.

IV.3. Het op punt stellen van het instrumentarium van de ruimtelijke ordening

IV.3.a. bestaande anomalieën wegwerken en ontbrekende instrumenten uitwerken

Onder instrumentarium wordt het geheel van de bestaande regelgeving inzake de ruimtelijke ordening begrepen (decreten, wetten, omzendbrieven, KB's, MB's, arresten van de Raad van State, ...).

Het op punt stellen van het instrumentarium omvat in de eerste plaats het wegwerken van de bestaande anomalieën binnen het beleidsdomein van de ruimtelijke ordening zelf.

Daarnaast houdt het in dat - waar nodig in functie van de fundamentele betrachtingen - ontbrekende instrumenten binnen het bestaande decretale kader worden uitgewerkt en/of het bestaande instrumentarium wordt aangepast.

IV.3.b. Naar een meer resultaatgerichte werking: eenvormigheid en differentiatie, flexibiliteit en rechtszekerheid

Het op punt stellen impliceert eveneens dat inzake het gebruik van het instrumentarium enerzijds een eenvormige inzet van eenzelfde instrument over heel Vlaanderen mogelijk moet zijn (= principe van de gelijke uitspraken voor gelijke gevallen) en dat anderzijds in overleg met betrokken actoren er afsprakenkaders moeten kunnen worden ontwikkeld om het instrumentarium gedifferentieerd naar plaats en moment in te zetten.

Een consequent, rechtvaardig en effectief ruimtelijk beleid is slechts maatschappelijk aanvaardbaar indien de regelgeving ter zake gebaseerd blijft op het gelijkheidsbeginsel en het gebruik van de regelgeving tegelijkertijd flexibiliteit en rechtszekerheid nastreeft.

Het op punt stellen van het instrumentarium zal in de eerste plaats de geloofwaardigheid van het ruimtelijk beleid en het Vlaamse overheidshandelen in het algemeen ten goede komen. Ook de rechtszekerheid inzake het ruimtelijk handelen zal hierdoor worden versterkt ondermeer door de grotere transparantie in de regelgeving en de toepassing ervan.

Dit alles zal resulteren in meer resultaatgerichte werking inzake de opdrachten van de ruimtelijke ordening in plaats van een instrumentgerichte werking.

IV.4. Afstemmen van de regelgeving tussen ruimtelijke ordening en andere beleidsdomeinen

IV.4.a. Rechtszekerheid en gelijkwaardigheid van ieder beleidsdomein

Het afstemmen van de regelgeving tussen het domein van de ruimtelijke ordening en de andere beleidsdomeinen (economie, leefmilieu, huisvesting, mobiliteit, monumenten en landschappen, ...) heeft in de eerste plaats betrekking op de bestaande anomalieën ter zake.

De rechtszekerheid en de gelijkwaardigheid van ieder beleidsdomein vereist dat maatregelen en regelgeving in het ene beleidsdomein de opties van het andere beleidsdomein veeleer moeten ondersteunen dan mogen hypothekeren. Het is daarbij aan het beleidsdomein ruimtelijke ordening om de opties inzake de ruimtelijke aspecten van maatschappelijke activiteiten van een ander beleidsdomein niet op een onredelijke wijze te hypothekeren en uit te tekenen rekening houdend met het gelijkwaardigheidsbeginsel en met de urgente noden van de andere maatschappelijke activiteiten (economie, milieu, mobiliteit, huisvesting,...). De relatie economie – ruimtelijke ordening, alsmede de relatie milieu - ruimtelijke ordening moeten hierbij onderstreept worden.

De afstemming betreft aldus zowel inhoudelijke opties (bv. verwevingsprincipe versus VLAREM) als instrumentele en procedurele aspecten (niet gelijklopende openbare onderzoeken over hetzelfde gebied binnen andere beleidsdomeinen). In het bijzonder is afstemming nodig met de sociale regelgeving in functie van begeleidende maatregelen voor bepaalde bevolkingsgroepen bij uitvoering van specifieke opdrachten van het ruimtelijk beleid (bv. problematiek van de permanente bewoning van weekeindverblijven, bij uitvoering van vonnissen,)

Het onderling afstemmen van de regelgeving van ieder beleidsdomein moet worden gezien als de noodzakelijke aanzet tot een geïntegreerd loket van de Vlaamse overheid voor particuliere initiatieven.

IV.4.b. naar een meer geïntegreerde oplossing voor ruimtelijke problemen

Om een effectief ruimtelijk beleid te kunnen voeren, is het corrigeren en/of het voorkomen van tegengestelde effecten op inhoudelijk vlak en conflicten op instrumenteel of procedureel vlak essentieel. Dit is slechts mogelijk door onderlinge afstemming van de regelgeving van ieder beleidsdomein.

Er kan geen twijfel over bestaan dat door een afstemming van de regelgeving tussen de verschillende beleidsdomeinen de rechtszekerheid wordt vergroot, de dienstverlening wordt verbeterd, het overheidshandelen transparanter wordt, de openbaarheid van bestuur gediend wordt en de administratieve procedures kunnen worden vereenvoudigd.

De vermindering van de regeldruk moet ondersteund worden vanuit een efficiëntieanalyse van de reeds bestaande instrumenten, vooraleer er initiatieven komen om nieuwe op poten te zetten.

Finaal zal deze benadering een meer geïntegreerde oplossing bieden aan de verschillende ruimtelijke problematieken die zich stellen.

IV.5. Een goede organisatie op drie bestuursniveaus bewerkstelligen

Met een goede organisatie wordt bedoeld dat op het gewestelijk niveau de Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting, Monumenten en Landschappen de opdrachten inzake het ruimtelijk beleid op een efficiënte en professionele wijze uitvoert. Dit betekent dat deze administratie beschikt over voldoende en goed opgeleide personen en dat de organisatiestructuur en de bestaande processen zo nodig worden bijgesteld in functie van het bereiken van de fundamentele betrachtingen en van de realisatie van de op basis van het subsidiariteitsbeginsel geformuleerde opdrachten.

Procesmatig denken en projectmatig werken worden essentiële kenmerken van een “goede” organisatie evenals permanente vorming, HRM-begeleiding en adequate middelen inzake technologie, informatica, GIS, ... Ook de buitendiensten van AROHM dienen meer begeleidend en ondersteunend te werken naar de gemeenten toe. Gestructureerd en periodiek overleg met de gemeenten is in dit kader aangewezen.

Een goede organisatie op provinciaal en gemeentelijk niveau betekent een ondersteunende en begeleidende houding van de Vlaamse overheid naar een effectieve organisatiestructuur voor het ruimtelijk beleid binnen iedere gemeente en provincie (partnerschap). Dit omvat onder meer het procesverloop inzake ruimtelijke problematieken, het voorzien van financiële middelen voor het uitvoeren van specifieke opdrachten van het ruimtelijk beleid voor de gemeenten,...

Een effectief ruimtelijk beleid hetzij op gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau vereist net als voor andere beleidsdomeinen een voldoende uitgebouwde en aangepaste organisatie. Dit is vandaag nog dringender het geval omwille van de noodzaak aan een organisatie die de inhoudelijke, methodologische en procedurele veranderingsbeweging inzake het ruimtelijke orderingsbeleid kan realiseren.

IV.6. Informeren en communiceren op maat van betrokken actoren en doelgroepen

Informeren en communiceren moet binnen het ruimtelijk beleid in een brede betekenis worden opgevat.

Het is niet alleen op een begrijpelijke wijze inhoudelijk correcte informatie verschaffen, ook de gehele samenhang van de problematiek op het juiste moment communiceren wordt hieronder begrepen. Informeren en communiceren zal aldus ook betrekking hebben op het beter en voldoende motiveren van de genomen beslissingen inzake het ruimtelijk beleid. Communicatie wordt daarbij opgevat als een interactief proces in twee richtingen. Een juiste mediamix met producten afgestemd op iedere doelgroep maken daar deel vanuit. Buiten de reeds vermelde actoren voor het beleidsdomein moet ook de onderwijswereld, architecten, notarissen en het grote publiek worden beschouwd als een belangrijke doelgroep voor communicatie.

Een geïntegreerd loket met één aanspreekpunt wordt als een instrument voor het informeren en communiceren opgevat. Digitale, multimedia toepassingen dienen hierbij optimaal aangewend te worden.

Tenslotte moet ook de vorming en opleiding - zowel intern als extern- als een belangrijk aspect van het informeren en communiceren over het ruimtelijk beleid worden aanzien.

Het informeren en communiceren over het ruimtelijk beleid is essentieel om diverse redenen. In de eerste plaats leidt het tot een maatschappelijk draagvlak voor het ruimtelijke-orderingsbeleid. Communiceren en informeren leidt er toe dat alle actoren beschikken over dezelfde informatie en kennis. Het zal op zijn beurt beslissingen beter maatschappelijk gedragen maken. Daarnaast draagt het bij tot de realisatie van alle fundamentele betrachtingen. Verder heeft het een preventieve werking. Tevens is het een voorwaarde voor de samenwerking tussen bestuursniveaus/beleidsdomeinen. Door een betere communicatie en informatie zal een grotere inhoudelijke terugkoppeling en interactie plaatsvinden tussen de actoren en in het bijzonder tussen de bestuursniveaus en andere beleidsdomeinen. Het procesverloop en de samenwerking tussen de bestuursniveaus en de beleidsdomeinen zal hierdoor beter verlopen.

Uiteindelijk moet het leiden tot een kwaliteitsverhoging van het ruimtelijk beleid.

IV.7. Prioriteitenstelling van knelpunten en dringende ruimtebehoeften

Omdat middelen zowel naar personeel, naar tijd alsmede financieel beperkt zijn, is beleid voeren continu prioriteiten stellen inzake het aanpakken van bestaande en nieuwe ruimtelijke knelpunten.

De ernst van de ruimtelijke problematiek in functie van het niet of wel bereiken van de beleidsopties zal in belangrijke mate bepalend zijn voor de prioriteit die aan bepaalde knelpunten en dringende ruimtebehoeften kan worden gegeven.

Prioriteren betekent ook een dynamische rangorde inbouwen om nieuwe knelpunten te kunnen opnemen naast de bestaande en de reeds opgeloste.

Van een effectief ruimtelijk beleid wordt verwacht dat aan ruimtelijke knelpunten op korte termijn een antwoord wordt gegeven. Dit is omwille van de beperkte middelen slechts mogelijk door het stellen van prioriteiten.

Een specifiek aandachtspunt in deze context wordt gevormd door de problematiek van het hergebruik van verlaten bedrijfsruimten (eventueel na sanering). Ook knelpunten met betrekking tot de relatie tussen de ruimtelijke verwevingsdoelstelling en de VLAREM-bepalingen zijn aan de orde, alsook de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet.

Op provinciaal en lokaal vlak is er nood aan beheersovereenkomsten met de provincies en gemeenten voor het sturen van de ruimtelijke dynamieken, waarvoor vandaag de dag nog geen pasklaar antwoord voorhanden is.

Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een richtnota voor sport (golf, kleischietsen, waterrecreatie, gemotoriseerde sporten,...) , een richtnota voor toerisme en recreatie (kampeerterreinen, hoevetoerisme,...), voor para-agrarische bedrijven, enz.

V. Eerste aanzet tot het omschrijven van strategische projecten

In functie van de fundamentele betrachtingen en de opgesomde voorwaarden om aan deze betrachtingen tegemoet te komen, wordt in wat volgt een eerste summiere aanzet gegeven tot het omschrijven van strategische projecten.

Wanneer men op deze wijze mogelijke acties gaat definiëren, kan het zijn dat zij onderling een zekere samenhang of onderlinge afhankelijkheid vertonen. Een actie kan namelijk een deel zijn van een bovenliggende actie of gericht zijn op de realisatie van een andere. In eerste instantie beperken wij ons hier nu op de acties van het hoogste niveau die rechtstreeks de realisatie van een fundamentele betrachting en/of van een voorwaarde onderbouwen.

Strategische projecten kunnen een tijdshorizon hebben van meerdere jaren. We beschouwen hier een tijdshorizon tot ca. 5 jaar.

De hierna weergegeven ideeën in verband met mogelijke strategische projecten kennen een eerder indicatief karakter.

In het kader van **de samenwerking met de andere bestuursniveaus en met de andere beleidsdomeinen** kan de afbakening van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel, de groot- en de regionaalstedelijke gebieden met strategische stedelijke projecten inzake wonen en werken naar voren geschoven worden. Andere projecten zijn de afbakening van de zeehavens, de luchthaven van Zaventem en de internationaal georiënteerde multimodale logistieke parken als poorten, alsmede de afbakening van 7.000 ha bijkomende bedrijventerreinen, 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied en 38.000 ha bijkomend reservaat- en natuurgebied. Teneinde het wegennet te optimaliseren, dienen een aantal 'missing links' verwezenlijkt te worden. Kader hiervoor vormt het RSV. Dit laatste kan aangepast en/of aangevuld worden mits een correcte motivering, conform de geldende procedures.

Onder **de wederzijdse ondersteuning van ieder bestuursniveau** valt de verdere invulling van structureel overleg tussen drie bestuursniveaus op het vlak van structuurplanning en de opmaak van uitvoeringsplannen. De opmaak van richtlijnen voor provincies en gemeenten met het oog op de operationalisering van het decreet (onder meer plannenregister, vergunningenregister, ...) is tevens essentieel. In functie van een efficiënte werking dienen gegevens op GIS-formaat ter beschikking worden gesteld van de gemeenten en provincies

De tijdelijke begeleiding en vorming van de betrokken ambtenaren op het provinciale en gemeentelijke niveau met betrekking tot de taken die hen decretaal worden toegewezen met het oog op een structurele uitbouw van de stedenbouwkundige diensten op de lagere niveaus, is een ander belangrijk strategisch project. Gezien de Pactonderhandelingen tussen de Vlaamse overheid en de provincies, gemeenten en OCMW's, dringt het opstellen van een sectoraal addendum inzake ruimtelijk beleid zich op.

Ook met betrekking tot **het op punt stellen van het instrumentarium van de ruimtelijke ordening** kan er aan het concipiëren van een aantal acties gedacht worden. Zo is er de opmaak van een afsprakenkader met de verschillende actoren (gewest, provincies, gemeenten, vervolgingsdiensten, ...) die betrokken zijn in de handhaving, en de rechtzetting van een aantal tekortkomingen in het decreet, vooral met betrekking tot de overgangsbepalingen, met respect voor de principes waarop het decreet is gebaseerd. Tevens is het noodzakelijk om tegen 1 mei 2000 de opmaak van uitvoeringsbesluiten te verzorgen, die nodig zijn voor de inwerkingtreding van het decreet

Niet alleen moet het instrumentarium binnen ruimtelijke ordening operationeel worden gemaakt, er moet tevens **een afstemming tot stand komen tussen ruimtelijke ordening en andere beleidsdomeinen**. Eén van de essentiële projecten in dit verband betreft het strategisch plan Vlaanderen – ruimtelijke economie. Een specifiek aandachtspunt in deze context wordt gevormd door de problematiek van het hergebruik van verlaten bedrijfsruimten (eventueel na sanering). Ook knelpunten met betrekking tot de relatie tussen de ruimtelijke verwevingsdoelstelling en de VLAREM-bepalingen zijn aan de orde, alsook de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet. Op provinciaal en lokaal vlak is er nood aan beheersovereenkomsten met de provincies en gemeenten voor het sturen van de ruimtelijke dynamieken, waarvoor vandaag de dag nog geen pasklaar antwoord voorhanden is.

Hierbij wordt bv. gedacht aan een richtnota voor sport (golf, kleiduifschieten, waterrecreatie, gemotorizeerde sporten,...) , een richtnota voor toerisme en recreatie (kampeerterreinen, hoevetoerisme,...) of voor para-agrarische bedrijven.

Om **een goede organisatie op drie bestuursniveaus te bewerkstelligen**, lijkt het aangewezen dat door AROHM de organisatie van interne opleidingsinitiatieven met betrekking tot de verschillende opdrachten van het ruimtelijk beleid op sporen wordt gezet. Binnen AROHM dient de informatisering verder gezet te worden en de afstemming van informatietechnologietoepassingen tussen de verschillende AROHM-afdelingen geïntensifieerd te worden.

Onder de rubriek **informer en communiceren op maat van betrokken actoren en doelgroepen** worden tevens enkele projecten gesuggereerd.

Zo is de formulering van een communicatieplan ruimtelijke ordening, gericht op en op maat gesneden van de verschillende actoren en doelgroepen in het ruimtelijk beleid gewenst. Ook moet er een communicatiestrategie uitgewerkt worden die gericht is op de vergroting van het maatschappelijk draagvlak voor de handhavingsopdracht van het ruimtelijk beleid.

Tevens menen wij dat er **een prioriteitenstelling van knelpunten en dringende ruimtebehoeften** uitgewerkt moet worden.

Lijst van Figuren:

Figuur 1: ruimteboekhouding: de huidige en toekomstige bestemmingen

Figuur 2: Oppervlakten gewestplanbestemmingen volgens rubrieken
ruimteboekhouding (opp in ha)

Lijst van Kaarten:

Kaart 1: Categorisering hoofd- en primaire wegen

Kaart 2: Selectie hoofdspoorwegennet (personen)

Kaart 3: Selectie hoofdwaterwegennet

Kaart 4: Selectie stedelijke gebieden en stedelijke netwerken